

Tendenču semināra vadīšana *EMCDDA* prognozēšanas rīku komplekts narkotiku jomā

Ko jūs atradīsiet šajā rīku komplektā?

Ievads Kāpēc šis rīku komplekts tika izveidots un kā to var izmantot.

Kas ir prognozēšana? Kāpēc darbā jāizmanto prognozēšanas un tendenču analīzes pieejas, un vispārīgie principi, kā tās abas var efektīvi izmantot.

Kā organizēt tendenču semināru — veidnes, padomi un ieteikumi.

1. darbība. Tendenču semināra sagatavošana. 2. darbība. Tendenču kartēšana un prioritāšu noteikšana. 3. darbība. Ietekmes analīze.

Papildinājums. Atsauces un papildu rīki un resursi.

Saturs

- [Ievads](#)
- [Priekšvēsture](#)
- [Semināra organizēšana](#)
- [Papildinājums](#)

“Vēl nesen sociālās un kultūras sistēmas tika veidotas, balstoties uz mūsu pārlicību, ka dzīve parasti notiek tā, kā paredzēts. 21. gadsimtā mēs redzam ka daudzas mūsu sociālās, kultūras un ekoloģiskās sistēmas mainās. Mūsdienų pasaule ir sarežģīta un neuzticama.” (Gidlijs (*Gidley*), 2017, 3. lpp.)

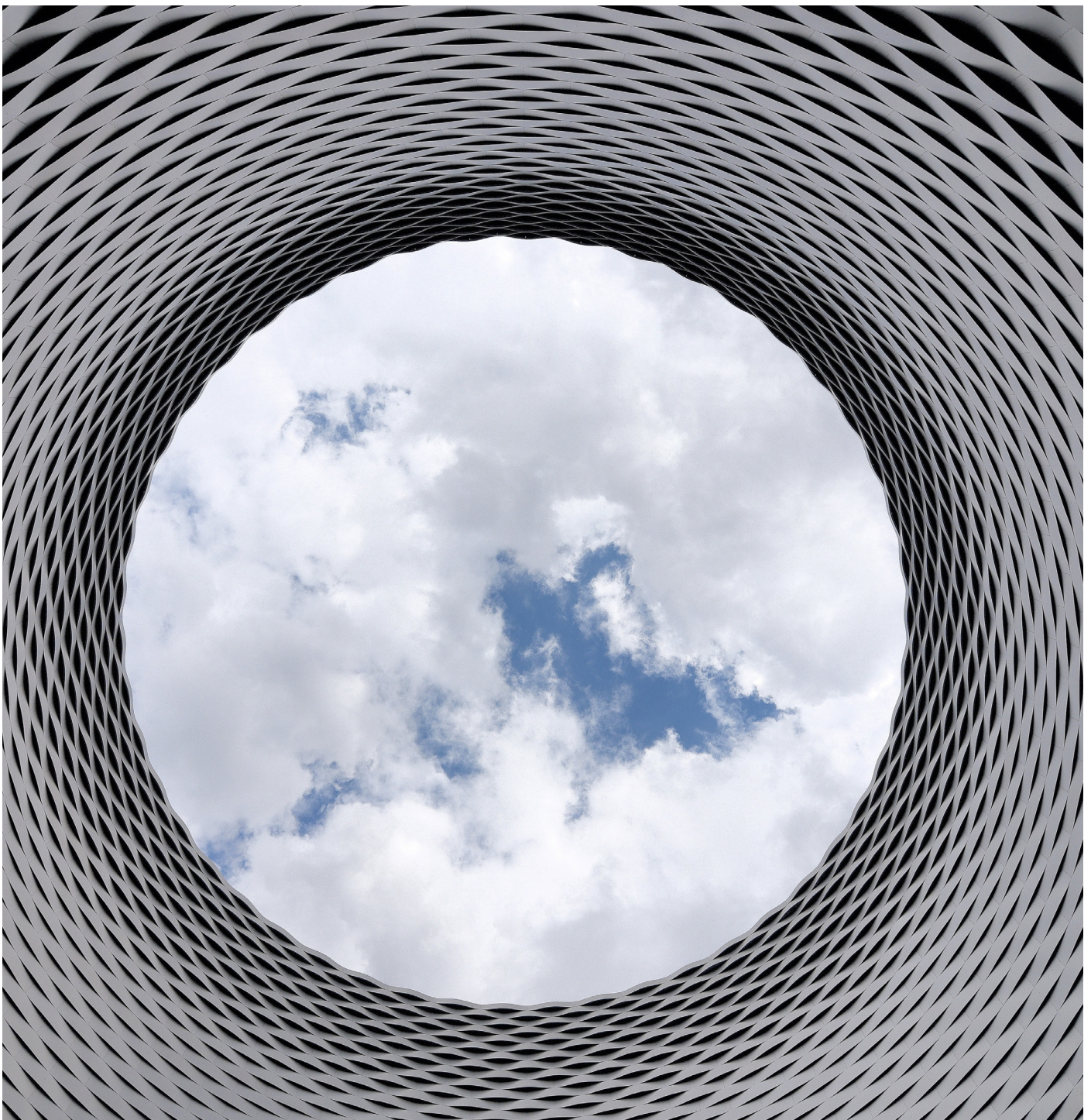
“Nākotne jau ir klāt.

Tā tikai ir nevienmērīgi sadalīta.”

(Viljams Gibsons (*William Gibson*))

Viens no slavenākajiem citātiem par nākotni, ko parasti piedēvē slavenajam autoram Viljamam Gibsonam

(*William Gibson*): <https://quoteinvestigator.com/2012/01/24/future-has-arrived/>

Ievads Kāpēc šis rīku komplekts tika izveidots un kā to var izmantot?

[EMCDDA prognozēšanas rīku komplekts narkotiku jomā](#)

Ņemot vērā arvien straujākās, nepastāvīgākās un sarežģītākās pārmaiņas, prognozēšana (šeit tā tiek izprasta kā potenciālo nākotnes iespēju sistemātiska analīze, lai pamatotu lēmumu pieņemšanu šodien) kļūst arvien pamanāmāka un tiek plašāk izmantota publiskajā sektorā, politikas veidošanā, korporācijās un nevalstiskajās organizācijās¹. Prognozēšana arvien vairāk — un varbūt jo īpaši — tiek izmantota un ieviesta arī Eiropas Savienības (ES) sistēmā. ES iestādes, tostarp Eiropas Komisijas Kopīgais pētniecības centrs (KPC), Eiropas Parlamenta Zinātnes un tehnoloģiju iespēju novērtēšanas (STOA) grupa un citas ES tehniskās aģentūras, savās darba plūsmās arvien plašāk integrē prognozēšanas pieejas. Publiskajā sektorā prognozēšanas pieejas mērķis ir veicināt sistēmisku domāšanu, iegūt paredzamas zināšanas un izmantot līdzdalības procesus, kas apzināti pārkāpj tradicionālās politikas un institucionālo ietvaru robežas.

Šajā kontekstā kopš 2019. gada sākuma Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centrs (EMCDDA) ir attīstījis prognozēšanas spējas savā organizācijā un sadarbojies ar ieinteresētajām personām, veicot dažādas darbības, kuru mērķis ir izstrādāt un attīstīt prognozēšanas prasmju kopumus un rīku komplektus. Šīs darbības ietvēra vairākus ekspertu seminārus, tendenču novērtēšanas pasākumus un datu izstrādes projektus, kuru mērķis bija uzlabot gatavību narkotiku tendenču, politikas un prakses jomās. Visā šajā procesā EMCDDA cenšas radīt uz nākotni vērstus produktus, apzinot nākotnes tendences un riskus, lai labāk atbalstītu ES gatavību un reaģētspēju uz pastāvīgi mainīgo situāciju narkotiku jomā, kā arī veidojot tiešāku saziņu ar ieinteresētajām personām valstīs un ES. Šo darbību ietvaros dažādas EMCDDA ieinteresētās personas ir vairākkārt paudušas interesi par rīkiem un atbalstu, kas ļautu tām īstenot savas attiecīgās prognozēšanas iniciatīvas vai seminārus, un šī pirmā rīku komplekta mērķis ir apmierināt minēto vajadzību.

Tādējādi šī [rīku komplekta](#) mērķis ir sniegt atbalstu citām ieinteresētajām personām, dalībniekiem un pētniekiem narkotiku jomā, lai viņi varētu patstāvīgi veikt prognozēšanu, sarīkojot ievadsemināru par jaunākajām tendencēm. Šāda pieeja tika izvēlēta, ņemot vērā pieredzi, kas iegūta pašas EMCDDA prognozēšanas darbā, un ieinteresēto personu lielo interesi par šāda veida semināriem. Tā lielā mērā balstās uz KPC prognozēšanas komandas rīku komplekta elementiem, paļaujoties uz tiem

⁽¹⁾ Sk., piemēram, Gidlijs (*Gidley*) (2017, 5. lpp.), lai iegūtu papildu informāciju par terminu "prognozēšana", "nākotnes izpēte" un "nākotnes pētījumi vai perspektīvas" dažādām konotācijām un to vēsturi.

un darbojoties ar tiem, kā norādīts KPC tendenču novērtēšanas rīku komplektā (KPC, 2019), un tā izmanto tendences, kas aprakstītas un plaši analizētas KPC lielo tendenču mezglā (KPC, 2017). Papildus tam, ka tiek izmantotas KPC mezglā noteiktās lielās tendences un tiek iekļautas tās tendences, kas *EMCDDA* prognozēšanas procesā noteiktas kā kritiski svarīgas narkotiku nākotnei, šeit piedāvātā pieeja un atbilstošās tendences ietver arī jaunās tendences, kas ir raksturīgas narkotiku jomai, un ar to saistīto uzraudzību un pētniecību, kā noteikts *EMCDDA* līdzšinējās prognozēšanas darbībās. Visas šīs tendences ir iekļautas [tendenču kartīšu komplektā](#), kas ir pieejams lejupielādei rīku komplekta lapā un ir paredzēts izmantošanai kopā ar [veidnēm](#), lai vadītu semināru, balstoties uz minētajā rīku komplektā izklāstīto pieeju.

Rīku komplekts ir izstrādāts tā, lai to varētu izmantot daudzi šīs jomas speciālisti, un to var dažādos veidos pielāgot konkrētām situācijām. Mēs arī ceram mācīties no tā, kā rīku komplekts tiek izmantots, un tāpēc būsīm pateicīgi par jūsu vērtējumu, tiklīdz būsiet to izmantojuši praksē.

Nākamās sadaļas sākas ar īsu priekšvēsturi par prognozēšanu un darbu ar tendencēm, un pēc tam tās sniedz rīkus, kas nepieciešami, lai vadītu semināru par narkotiku nākotnes kartēšanu, tostarp veidnes un informāciju par katra posma īstenošanu. Tiem, kuri vēlas uzzināt vairāk un iedziļināties, pielikumā ir sniegtas papildu atsauces un informācija par citiem, vispārīgākiem rīku komplektiem.

Tendenču analīzes pamatjautājumi:

Kādas pārmaiņas mēs varam novērot jau tagad? Kādēļ šīs pārmaiņas notiek, kur un cik strauji?

Kā tās ietekmē mūsu rīcību šodien? Kādām pārmaiņām mums jābūt gataviem, no kādām pārmaiņām mēs vēlētos izvairīties vai padarīt tās mazāk iespējamās un kādas pārmaiņas veicināt?

“Patiesi.. demogrāfisko, tehnoloģisko vai ekonomisko pārmaiņu dinamisms būs ļoti atkarīgs no apkārtējās sociālās, politiskās un kultūras vides, kā arī no iedzīvotāju, tehnoloģiju vai ekonomikas raksturīgajām īpašībām.”

(Hermans Kāns (*Herman Kahn*))

Avots: *Kahn* (2021; sākotnēji publicēts 1984. gadā). Hermans Kāns bija viens no ietekmīgākajiem agrīnās prognozēšanas speciālistiem. Mēs šeit citējam viņa vārdus, lai uzsvērtu — kaut arī tendenču analīze bieži vien sākas no izolētas tendenču apskatīšanas, prognozēšanas uzdevumā jāņem vērā arī tendenču mijiedarbība un savstarpējā atkarība. Turklāt šis īsais izteikums skaidri parāda, ka, kartējot un analizējot tendences, ir svarīgi aplūkot ne tikai vienu pārmaiņu jomu, piemēram, tehnoloģijas, bet arī plašāku šīs pārmaiņu parādības kontekstu.

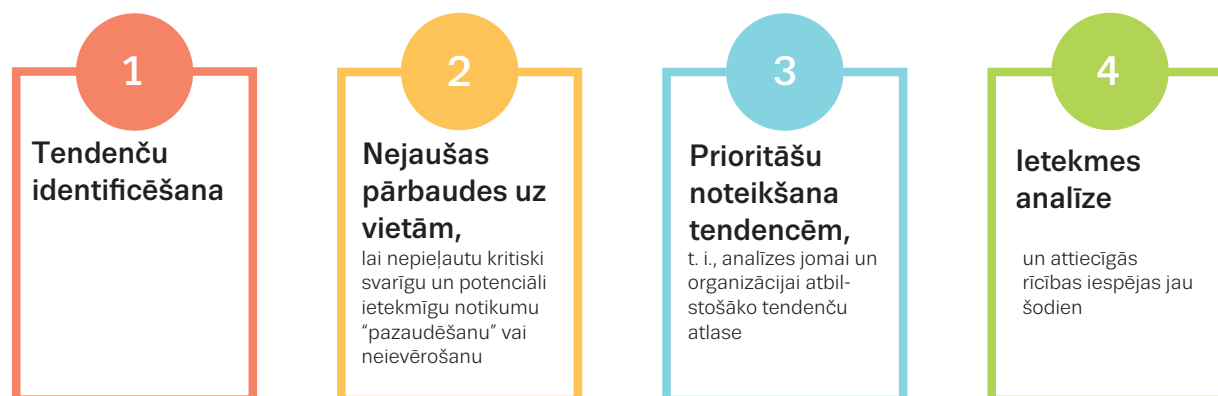

Priekšvēsture: kāpēc darbā jāizmanto prognozēšanas un tendenču analīzes pieejas, un vispārīgie principi, kā tās abas var efektīvi izmantot

Prognozēšanai jeb nākotnes izpētei ir senas tradīcijas, un tā kļuva īpaši nozīmīga publiskajā un pētniecības sektorā pēckara periodā, bet privātajā sektorā — no pagājušā gadsimta septiņdesmitajiem gadiem. Prognozēšanas būtiskā ideja ir kļūt proaktīvam, nevis reaģējošam, noteikt un paredzēt pārmaiņas un būt gatavam rīcības iespējām, kas sniedz vēlamos rezultātus. Nepretendējot uz ideālām prognozēm, bet gan domājot par vairākiem iespējamajiem rezultātiem (scenārijiem) vai alternatīvām nākotnes iespējām, mēs varam izstrādāt elastīgas stratēģijas, lai strādātu ar daudzām iespējamām nākotnēm. Tādējādi uz nākotni vērstas darbības mēdz būt vairāk spekulatīvas nekā tradicionālais zinātniskais darbs, un tās bieži vien balstās uz specializētām un dažkārt arī mazāk tradicionālām jaunām metodēm.

Prognozēšanā tendenču analīze ir viena no galvenajām metodēm². To izmanto, lai laikus konstatētu būtiskas jaunas norises ārējā vidē un izprastu, kur var notikt fundamentālas pārmaiņas un ko tās nozīmēs pašam pētniekam vai viņa organizācijai. Narkotiku jomā tendenču analīze ļauj dziļāk izprast nākotnes tendences, lai narkotiku izpēte un uzraudzība joprojām būtu aktuāla un kļūtu arvien proaktīvāka. Tā ļauj sniegt pietiekamu atbalstu politikas sektoram, ievērojot “paredzamās pārvaldības” paradigmu.

Tipisku tendenču analīzes darbību piemērs:

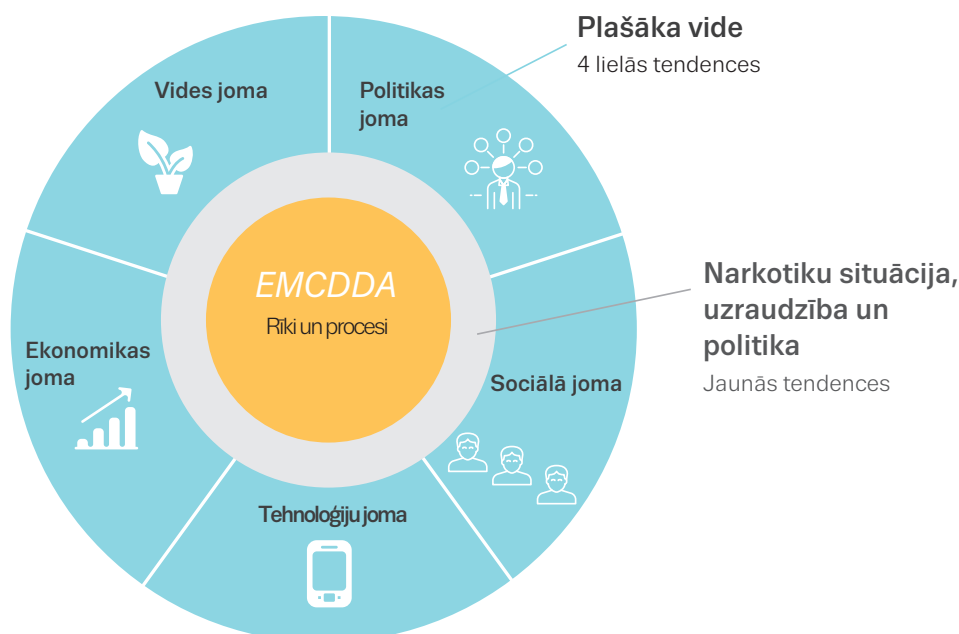
⁽²⁾ Tendencu analīzi bieži vien dēvē arī par vides monitoringu jeb novērtējumu. Plašāku informāciju par definīcijām sk., piemēram, EFP (2010.a, 2010.b).

Šeit prezentētais **rīku komplekts** aptver tikai daļu no darbībām un perspektīvām, kas tiek izmantotas pilnvērtīgā tendenču analizē, un ideālā gadījumā to papildinātu papildu izpētes un analīzes pasākumi. Tomēr, pat ja to izmanto kā atsevišķu pieejas “degustētāju” darbā ar tendencēm, tas aptver dažādus elementus no iepriekš minētajām darbībām. Lai gan tas īpaši pievēršas tendenču prioritāšu noteikšanai un to ietekmes analīzei, tas piedāvā arī iespēju identificēt un pievienot papildu tendences tām, kas jau ir norādītas tendenču kartīšu komplektā.

Īsumā apkopojot, vairāki principi ir izrādījušies ļoti noderīgi, analizējot tendences prognozēšanas ietvaros. Pirmkārt un galvenokārt, tas ir “360 grādu skatījuma” princips, t. i., novērtējuma lietošana dažādās pārmaiņu jomās, ne tikai tajās, kas ir tuvas jomai, kurā darbojas organizācija. To var piemērot, piemēram, izmantojot tādus analītiskos rīkus kā *STEEP* (*social, technological, economic, environmental, political* — sociālais, tehnoloģiskais, ekonomiskais, vides, politiskais), kas ir pārmaiņu organizēšanas princips (sk. tālāk sniegto shēmu par pieeju, ko piemēro *EMCDDA*).

Visbeidzot, mēs vēlamies uzsvērt — lai gan tendenču analīze ir kopīgs sākumpunkts un jebkuras prognozēšanas prakses galvenais elements, tā nav vienīgā prognozēšanas metode. Pastāv dažādas savstarpēji papildinošas metodiskās pieejas, kuras ideālā gadījumā vajadzētu gudri apvienot. Starp viszināmākajām pieejām papildus tendenču novērtējumam jāmin arī scenāriju izstrāde, *Delphi* aptaujas, pieejas, kas kartē potenciālus traucējumus vai aizstājējzīmes, tādas, kas strādā ar nopietnām (prognozēšanas) azartspēlēm, kā arī tādas, kas atrodas dizaina, mākslas un prognozēšanas krustpunktā un kuru mērķis ir dot iespēju iedziļināties dažādās perspektīvās un priekšstatos par iespējamām alternatīvām nākotnes iespējām.

STEEP pieeja (aptverot sociālo, tehnoloģiju, ekonomikas, vides un politikas aspektu) tiek izmantota, lai apzinātu jebkuras neskaidrības par to, kas var veicināt pārmaiņas.

“Mēs, visticamāk, pieredzēsim vēl divas vai trīs lielas pandēmijas, kas sāksies reģionos ar ierobežotu sabiedrības veselības aprūpi, un tās strauji izplatīsies visā pasaulē, tāpēc būs nepieciešama ātra reakcija.”

(*Future Agenda*, 2011)

Lai gan ir ļoti svarīgi saprast, ka darbs ar tendencēm, to identificēšana un analīze ir tikai viens no prognozēšanas rīku komplekta puzzle gabaliņiem un ka ir būtiski pārāk neaizrauties ar prognozēšanas māniju, kas bieži vien pārņem darbā ar tendencēm, šis 2011. gadā izteiktais apgalvojums nozīmē, ka dažkārt ir ļoti noderīgi mācīties no tā, kas ir gluži ticams, un veikt atbilstošus piesardzības pasākumus un darbības. Šis apgalvojums *Future Agenda* publikācijā ir tikai viens no vairākiem būtiskiem prognozēšanas resursiem, kas uzsvēr globālo pandēmiju lielo iespējamību. Avots: *Future Agenda* (2011); sk., piemēram, arī: *The Millennium Project* (2017).

Kā organizēt tendenču semināru — veidnes, padomi un ieteikumi

Šeit prezentētā tendenču semināra mērķis ir nodrošināt, lai to varētu izmantot ļoti dažādi narkotiku jomā iesaistītie dalībnieki, tādējādi to ir iespējams arī pielāgot. Nākamajā sadaļā mēs aprakstām visas darbības, kas vajadzīgas šāda semināra sagatavošanai, īstenošanai un dokumentēšanai. Mēs sniedzam padomus un ieteikumus katram solim, jo īpaši pievērsoties semināra pienesumam. [Veidnes](#), kas vajadzīgas semināram, ir parādītas nākamajās lapās, un tās ir pieejamas lejupielādei kopā ar atsevišķu dokumentu, kurā iekļautas [tendenču kartiņas](#). Lai gan turpmāk mēs pieņemam, ka semināru rīkos organizācija, t. i., ka to īsteno ekspertu komanda kādā pētniecības vai politikas organizācijā, šo semināru var īstenot arī jebkura ieinteresētu personu grupa vai arī to var izmantot indivīds, kas nodarbojas ar analīzi.

- 1** 1. posms ir semināra sagatavošana. Kritiski svarīgi ir vairāki jautājumi, tostarp pirmkārt un galvenokārt — skaidra un reālistiska mērķa noteikšana un paziņošana (t. i., atbilde uz jautājumu “Ko mēs vēlamies un ko mēs varam reāli sasniegt ar šo semināru?”).

Piemēram, “mūsu organizācijas nākotnes stratēģijas izstrāde” tendenču seminārā, ko organizācija īsteno pirmo reizi, iespējams, nav reāli sasniedzams mērķis. Tomēr tajā ir iespējams iegūt pirmo ieskatu apkopojumu par galvenajām tendencēm, kas var ietekmēt narkotiku jomu un līdz ar to arī organizāciju.

Turklāt potenciālo dalībnieku identificēšana un uzaicināšana ir ļoti svarīga, lai iegūtu noderīgus ieskus. Plaši izplatīts ieteikums un iedibināta prakse prognozēšanas semināros ir izveidot grupu ar pēc iespējas dažādiem izglītības, dzimuma, vecuma u. c. rādītājiem. Šādu perspektīvu dažādību daļēji var panākt, iesaistot arī ārējus ekspertus, piemēram, narkotiku uzraudzības ekspertus, epidemiologus un speciālistus, kā arī, cita starpā, cilvēkresursu un komunikācijas ekspertus. Ideālā gadījumā dalībnieku grupā tiks iekļauti arī tie lēmumu pieņēmēji attiecīgajā organizācijā, kuri ir ieinteresēti un varētu izmantot iegūtos rezultātus, piemēram, plānošanas, stratēģijas, politikas veidošanas vai inovāciju procesos. Nākamajā lapā sniegtā darba kārtība ietver standarta formulējumus par mērķiem, kā arī papildu informāciju par iespējamo grupas lielumu utt., un tai vajadzētu noderēt lielākajā daļā situāciju.

No praktiskās puses, un ne tikai prognozēšanas jomā vien, sagatavošanās ietver arī praktiskos uzstādījumus. Papildus parastajām prasībām par atbilstošu telpu organizēšanu un iekārtošanu tā ietvers:

- veidņu komplektu izdrukāšanu grupas sesijām (pa vienam katrai apakšgrupai);
- tendenču kartīšu komplektu izdrukāšanu (pa vienam komplektam katrai apakšgrupai);
- ideālā gadījumā viena tendenču kartīšu komplekta izdrukāšanu A3 formātā, lai to piespraustu pie sienas galvenajā semināra telpā, tādējādi "iekārtojot skatuvī".

2 2. posms sākas ar tendenču kopu, kas ir iekļauta tendenču kartīšu komplektā, un dalībnieki tiek mudināti iekļaut tajā papildu tendences (vai nu balstoties uz esošo tendenču analīzi ES, valsts vai vietējā līmenī, vai norādot savas personīgās tendences). Pamatojoties uz diviem kritērijiem, dalībnieki pēc tam nosaka tendences, kas ir īpaši kritiskas, un piešķir tām prioritāti turpmākai analīzei 3. posmā³.

3 3. posmā visas prioritārās tendences tiek analizētas, ņemot vērā to sekas un ietekmi uz narkotiku jomu ES, valsts vai vietējā līmenī, kā arī uz pašu organizāciju. Tādējādi semināra rezultāts ir tendenču kopums un pārskats par atbilstošo ietekmi uz narkotiku jomu un uz organizāciju.

***** Izvēles posms. Ilgākā semināra formātā dalībnieki var veikt dziļāku analīzi, papildu posmā izpētot, kādas darbības ir nepieciešamas saistībā ar iepriekš apzinātajām sekām. Rezultātā apzinātās darbību vajadzības var iedalīt atbilstoši ieinteresēto personu grupām vai, piemēram, pēc steidzamības.

Pēc semināra laikus izstrādāta dokumentācija, kurā apkopoti rezultāti, ir galvenais faktors, lai dalībnieki saglabātu iesaisti un rezultāti tiktu lietderīgi izmantoti. Apkopojamie semināra rezultāti papildus informācijai par diskusijām ir tendences, kurām tika piešķirta prioritāte 2. posmā, kā arī galveno problēmu kopsavilkums un iespējamās starpnozarju vai svarīgās tēmas, kas tika konstatētas 3. posmā, t. i., analīze par tendenču ietekmi. Ideālā gadījumā veids, kā ietvert šos rezultātus stratēģijas vai inovācijas procesos organizācijā, būs izdomāts vēl pirms semināra, lai attiecīgie lēmumu pieņēmēji iekļautos šajos procesos.

Visbeidzot, ņemiet vērā, ka šeit sniegtais rīku komplekts ir paredzēts četrstundu ilgām semināriem, taču to var paildzināt vai saīsināt. Īsāks variants sniegtu tikai ieskatu par šo pieeju. Atkarībā no dalībnieku skaita un citiem kontekstuāliem faktoriem, seminārs var ilgt no pusotras stundas līdz pusotrai dienai. Ja priekšroka tiek dota ilgākam semināram, var pievienot papildu darbības (piemēram, prioritārās ietekmes noteikšanu vai darbības vajadzību apzināšanu), vai arī esošās darbības var vēl vairāk bagātināt, palielinot izvērtēšanas ilgumu grupā.

⁽³⁾ Pirmajā veidnē ieteiktos kritērijus var pielāgot, atkarībā no konkrētās situācijas, tāpat var arī diferencēt ietekmi, ko norāda otrajā veidnē.

Piezīme par iespējamo virtuālo īstenošanu: Šo semināru var vadīt, un tas jau ir sekmīgi vadīts arī virtuāli (izmantojot tiešsaistes videokonferenču rīkus un tiešsaistes sadarbības biroja rīkus). Atkarībā no organizatoriskā konteksta, tehnoloģiju iespējām un pieejamajiem interaktīvajiem rīkiem, izstrādātās veidnes ideālā gadījumā jāpārsūta virtuālā formātā, lai grupas varētu tajās strādāt tieši un sadarbojoties. Attiecībā uz semināra ilgumu — parasti lietderīgs un viegli īstenojams ir izrādījies nedaudz saīsināts triju stundu ilgums. Ideālā gadījumā grupas lielums, veidojot apakšgrupas, jāierobežo līdz ne vairāk kā pieciem dalībniekiem, un jāieplāno biežāki pārtraukumi. Visbeidzot, ja izmantojat virtuālo formātu, organizatoriem ir jānodrošina, lai visi projekta komandas locekļi un koordinatori labi pazītu izmantojamos rīkus. Ir jābūt pieejamam pilnvarotam tehniskā atbalsta speciālistam, lai sniegtu individuālu palīdzību tiem dalībniekiem, kuriem rodas kādas tehnoloģiskas problēmas.

Kā organizēt tendenču semināru — semināra ietvari

Tālāk sniegtā darba kārtība un papildu informācija ir tikai paraugi — tās var un vajag pielāgot konkrētajam gadījumam un organizatoriskajam kontekstam. Tās būs atkarīgas, piemēram, no auditorijas un dalībnieku īpašajām vajadzībām, tostarp no viņu iepriekšējās pieredzes prognozēšanas jomā, no viņu amata un funkcijām organizācijā, kā arī no paredzētā rezultātu izmantojuma.

Semināra mērķi ir:

- iepazīstināt dalībniekus ar prognozēšanas pieeju;
- identificēt un atspoguļot galvenās izmaiņas, t. i., tendences plašākā vidē;
- analizēt šo tendenču ietekmi.

Semināra rezultāti ietvers:

- prioritāro tendenču kopumu, kas uzskatāms par kritiski svarīgu ES narkotiku jomā (valsts vai vietējā vidē) un būtisku organizācijai;
- pirmo pārskatu par prioritāro tendenču iespējamo ietekmi;
- "maigākā" aspektā — dalībnieki būs guvuši sākotnējo pieredzi ar prognozēšanas pieejām un iegūs kopīgu skatījumu uz to, kas ir kritiski svarīgi saistībā ar pārmaiņām plašākā vidē.

Dalībnieki būs:

- eksperti un/vai ieinteresētās personas no pašas organizācijas un, iespējams, arī no ārienes, pārstāvot dažādas vides;
- grupa no sešām līdz trīsdesmit personām, ieskaitot koordinātorus; ieteicamais grupas lielums apakšgrupu sanāksmēs ir no trim līdz pieciem dalībniekiem.

Koordinatori:

- būs ekspertu grupa no pašas organizācijas, un/vai tai palīdzēs specializēta prognozēšanas komanda;
- ieteicams, lai katrā apakšgrupā būtu viens koordinators, kā arī galvenais koordinators, kas vadīs plenārsesijas;
- darba sesiju laikā koordinators uzdevums ir mudināt dalībniekus iesaistīties un izteikt savas domas, kā arī atgādināt viņiem par neskaidrajiem jautājumiem;
- viņiem iepriekš ir jāsaņem norādījumi un/vai apmācība no semināra organizatoriem.

Kā organizēt tendenču semināru —

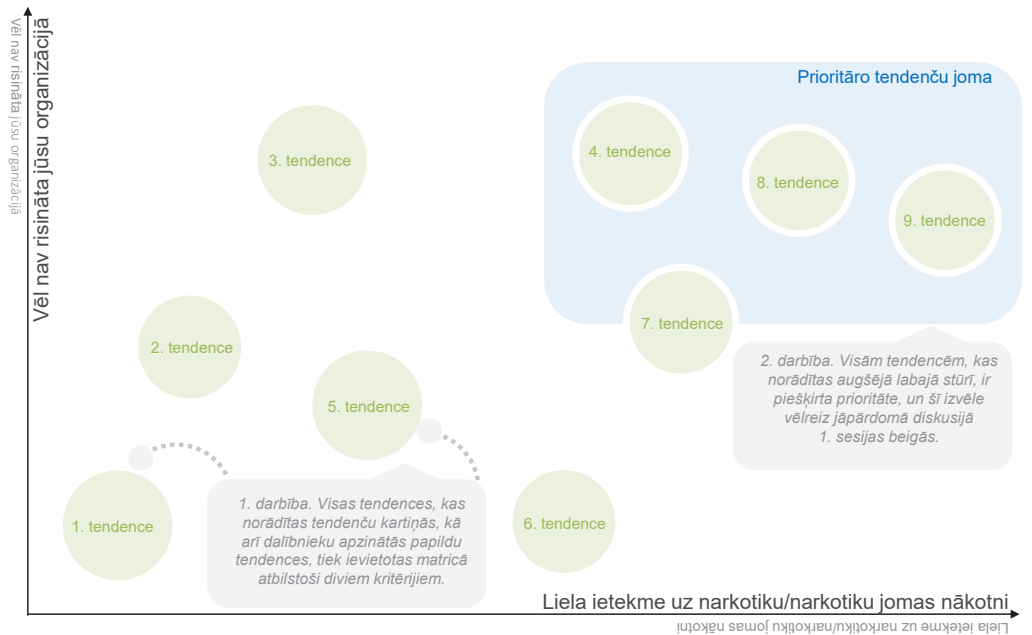
Semināra darba kārtība

Darba kārtības punkts	Ilgums minūtēs	Detalizēta informācija
Ievads	45	<ul style="list-style-type: none"> Iepazīšanās ar mērķiem un pieeju, kā arī ar dalībniekiem un koordinatoriem Prezentācija (pēc izvēles) Pirmā diskusija, jautājumi un atbildes <p><i>Notiek plenārsēdes stilā, piedaloties visiem semināra dalībniekiem.</i></p>
1. sesija. Tendenču kartēšana un prioritāšu noteikšana	90	<ul style="list-style-type: none"> Dalībnieki tendencēm nosaka prioritātes, strādājot ar 1. veidni (pievienot saiti) Viņi sāk no tendenču kartīšu komplekta un izmanto to Dalībnieki var arī noteikt papildu tendences (papildus tendenču kartīšu komplektā iekļautajām tendencēm) <p><i>To dara nelielās darba grupās, kas paralēli strādā pie vieniem un tiem pašiem uzdevumiem.</i></p>
Pārtraukums	15	
2. sesija. Tendenču ietekmes analīze	60	<ul style="list-style-type: none"> Dalībnieki apzina 1. sesijā noteikto prioritāro tendenču ietekmi, strādājot ar 2. veidni (pievienot saiti) <p><i>To dara nelielās darba grupās, kas paralēli strādā pie vieniem un tiem pašiem uzdevumiem.</i></p>
Rezultāti un kopsavilkums	30	<ul style="list-style-type: none"> Visas grupas informē par galvenajiem ieskatiem saskaņā ar saviem rezultātiem (tikai izlases veidā) Galvenās tēmas un papildu informācija Informācija par konkrētiem nākamajiem soļiem tiek kopīgota un saskaņota <p><i>Šī daļa notiek plenārsēdes stilā, piedaloties visiem semināra dalībniekiem.</i></p>

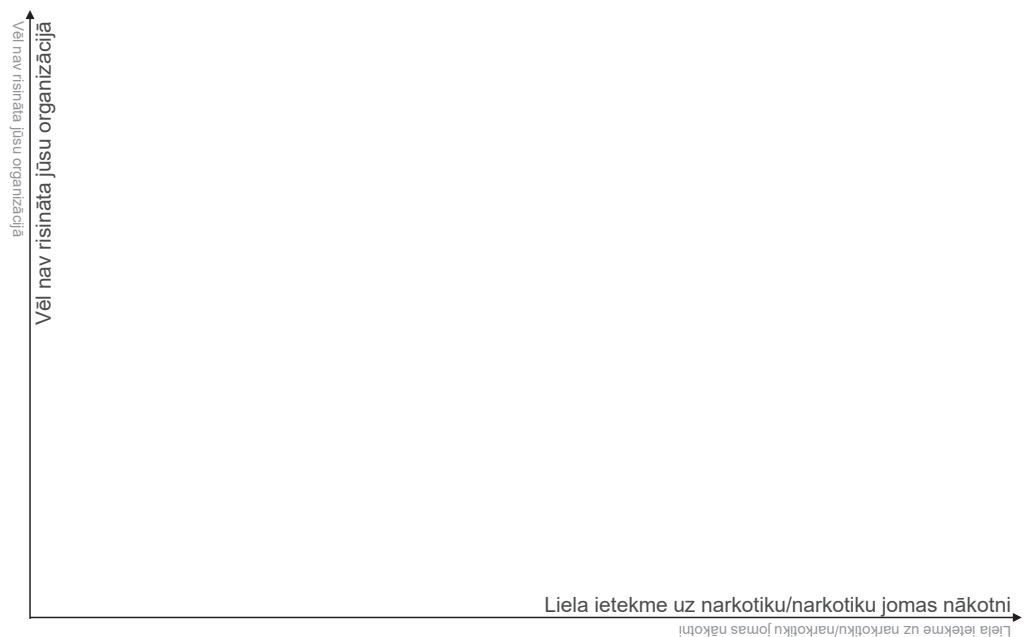
Veidnes

Tālāk sniegtās veidnes var lejupielādēt [rīku komplekta tīmekļa vietnē](#).

- 1. veidne no EMCDDA prognozēšanas rīku komplekta par tendenču kartēšanu "Tendenču kartēšana un prioritāšu noteikšana" (Variants ar piemēriem un norādījumiem; sk. arī tukšo izdrukājamo lapu nākamajā lappusē)

- 1. veidne no EMCDDA prognozēšanas rīku komplekta par tendenču kartēšanu "Tendenču kartēšana un prioritāšu noteikšana"

2. veidne no EMCDDA prognozēšanas rīku komplekta par tendenču kartēšanu "Tendenču ietekmes analīze"
(Variants ar piemēriem un norādījumiem; sk. arī tukšo izdrukājamo lapu nākamajā lappusē)

Tendences

1. darbība. Šajā ailē ir iekļautas visas tendences, kas tika noteiktas kā prioritāras 1. sesijā. Papildu tendences var pievienot vēlāk, pēc izvēles, ja atliks laiks.

4. tendence

8. tendence

9. tendence

7. tendence

Ietekme uz nākotni, t. i., pēc 2030. gada

Par situāciju Eiropā narkotiku jomā

1. ietekme

2. ietekme

3. ietekme

4. ietekme

Jūsu organizācijai
(piemēram, tematiskās jomas; rīki/ uzraudzības metodes; jaunas darba jomas utt.)

5. ietekme

6. ietekme

7. ietekme

2. darbība. Ietekmes uz situāciju Eiropā narkotiku jomā, no vienas puses, un uz organizāciju, no otras puses, tiek noteiktas pakāpeniski, izvēloties no visām tendencēm, kas norādītas kreisajā ailē "Tendences".

Ietekmes var apkopot, izmantojot līmlapiņas. Tās var arī sagrupēt pēc tematikas vai iedalīt konkrētos ietekmes laukos.

European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction

FUTURE IMPACTS

2. veidne no EMCDDA prognozēšanas rīku komplekta par tendenču kartēšanu "Tendenču ietekmes analīze"

Tendences

Ietekme uz nākotni (pēc 2030. gada)

Par situāciju Eiropā narkotiku jomā

Jūsu organizācijai
(piemēram, tematiskās jomas; rīki/ uzraudzības metodes; jaunas darba jomas utt.)

European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction

FUTURE IMPACTS

Papildinājums. Atsauces un papildu rīki un resursi

Piemēri atsaucēm uz prognozēšanu un tendenču analīzi:

Papildu informācija par visām 14 KPC noteiktajām lielajām tendencēm:

Kopīgais pētniecības centrs (KPC) (2017), *Lielo tendenču mezgls*, https://knowledge4policy.ec.europa.eu/foresight/tool/megatrends-hub_en

Īsa ievadinformācija par vides novērtējumu:

Eiropas prognozēšanas platforma (EPP) (2010.a), *Vides novērtējums*, <http://www.foresight-platform.eu/community/forlearn/how-to-do-foresight/methods/analysis/environmental-scanning/>

Īsa ievadinformācija par horizonta novērtējumu:

EPP (2010.b), *Horizonta novērtējums*, <http://www.foresight-platform.eu/community/forlearn/how-to-do-foresight/methods/analysis/horizon-scanning/>

Ievadinformācija par tendencēm un lielajām tendencēm:

EPP (2016), *Lielā tendence / tendence / virzītājspēks / problēma*, <http://www.foresight-platform.eu/community/forlearn/how-to-do-foresight/methods/analysis/megatrend-trend-driver-issue/>

Papildu informācija par horizonta novērtējumu un pētījumu integrāciju:

Fraunhofer Institute for Systems and Innovation Research (2015), *Models of horizon scanning: how to integrate horizon scanning into European research and innovation policies*, Fraunhofer Institute for Systems and Innovation Research, Karlsruhe (Karlsruhe), <https://www.isi.fraunhofer.de/content/dam/isi/dokumente/ccv/2015/Models-of-Horizon-Scanning.pdf>

Informācija un resursi no *Future Agenda*:

Future Agenda (2011), *The World in 2020*, Oksforda (Oxford) 2011, <https://www.futureagenda.org>

Kahn, H. (2021), *Forecasting the Future*, Hadsona institūts (Hudson Institute).

Sākotnēji publicēts 1984. gada 13. septembrī, apmeklēts 2021. gada jūnijā, <https://www.hudson.org/research/2729-forecasting-the-future>

Informācija un resursi no *Millennium Project*:

The Millennium Project (2017), *State of the future 19.1*, The Millennium Project, Vašingtona (Washington), <https://www.millennium-project.org/state-of-the-future-version-19-1/>

Rohrbeck, R. (2013), "Trend scanning, scouting and foresight techniques", https://www.researchgate.net/publication/236897709_Trend_Scanning_Scouting_and_Foresight_Techniques

Piemēri atsaucēm uz citiem prognozēšanas rīku komplektiem:

Cranfield University (2018), *Horizon scanning toolkit, Smarter regulation of waste in Europe: LIFE SMART waste project*, <https://www.sepa.org.uk/media/367059/lsw-b4-horizon-scanning-toolkit-v10.pdf>

Eiropas Komisijas Kopīgais pētniecības centrs (KPC) (2019), *Megatrends engagement tools*, https://knowledge4policy.ec.europa.eu/foresight/megatrends-engagement-tools_en

UK Government Office for Science (2017), *The futures toolkit: Tools for futures thinking and foresight across UK government*, https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/674209/futures-toolkit-edition-1.pdf

Piemēri atsaucēm uz prognozēšanu, kas ieviesta ES sistēmā:

Eiropas Komisija (2021), *Foresight*, https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/strategy/support-policy-making/shaping-eu-research-and-innovation-policy/foresight_en

Eiropas Komisijas Eiropas Politiskās stratēģijas centrs (EPSC) (2021), *European Political Strategy Centre*, www.ec.europa.eu/epsc/

Eiropas Komisijas Kopīgais pētniecības centrs (KPC) (2021), *Competence centre on foresight*, https://knowledge4policy.ec.europa.eu/foresight_en

Piemēri atsaucēm uz prognozēšanu narkotiku jomā:

Science and Technology Options Assessment of the European Parliament (STOA) (2017), *Technological innovation strategies in substance use disorders*, Zinātnes un tehnoloģiju nākotnes ekspertu grupa, [https://www.europarl.europa.eu/stoa/en/document/EPRS_STU\(2017\)581942](https://www.europarl.europa.eu/stoa/en/document/EPRS_STU(2017)581942)

Global Initiative (2021), *The global illicit economy*, <https://globalinitiative.net/analysis/global-organized-crime/>

Karlsen, J. E., Gual, A. and Anderson, P. (2013), "Foresighting addiction and lifestyles in Europe 2030+", *European Journal of Futures Research* 1, 19, <https://doi.org/10.1007/s40309-013-0019-0>

UK Government Office for Science (2005), *Drugs Futures 2025*, <https://www.gov.uk/government/publications/drugs-futures-2025> About Future Impacts

Par *Future Impacts*

Future Impacts izstrādā un ievieš prognozēšanas procesus saistībā ar jautājumiem par organizāciju un korporāciju nākotni. Mēs īstenojam prognozēšanas projektus, lai jau šodien apzinātu iespējas uz nākotni vērstām darbībām. Šim nolūkam mēs izmantojam vai apvienojam tendenču analīzi, scenārijus un *Delphi* aptaujas, kā arī citas pieejas. Papildus tam, ka mēs nodarbojamies ar individualizētu prognozēšanas spēļu izstrādi un ieviešanu, mēs pievēršamies arī prognozēšanas kapacitātes palielināšanai. Mēs sniedzam atbalstu saviem klientiem, lai palielinātu viņu prognozēšanas spējas un prasmes, izmantojot apmācību, rīku komplektus un treniņus.

www.future-impacts.de

Par *EMCDDA*

Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centrs (*EMCDDA*) ir decentralizēta ES aģentūra, kas nodrošina Eiropas Savienību un tās dalībvalstis ar faktu izklāstu par narkotiku problēmām Eiropā un pamatotu pierādījumu bāzi, lai atbalstītu diskusijas par narkotikām. Patlaban tā piedāvā politikas veidotājiem datus, kas tiem nepieciešami, lai izstrādātu informētus tiesību aktus un stratēģijas narkotiku jomā. Tā arī palīdz profesionāļiem un speciālistiem, kuri strādā šajā jomā, precīzi noteikt paraugpraksi un jaunas pētniecības jomas.

www.emcdda.europa.eu

Licence

Uz šo rīku komplektu "Tendenču semināra vadīšana. *EMCDDA* prognozēšanas rīku komplekts narkotiku jomā" attiecas noteikumi *Creative Commons 4.0 International*, (CC BY-SA 4.0). Plašāka informācija par licenci ir pieejama tīmekļa vietnē: <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Pateicība KPC

Šis rīku komplekts lielā mērā ir balstīts uz Kopīgā pētniecības centra (KPC) darbu saistībā ar lielajām tendencēm. Šis darbs un lēmums darīt to pieejamu un viegli lietojamo saskaņā ar *Creative Commons 4.0* licenci tiek ļoti augstu novērtēts.

Lai sniegtu atsauksmes, sazinieties ar: Klaudia.Palczak@emcdda.europa.eu

Juridisks paziņojums Ne *EMCDDA*, ne kāda cita persona, kas rīkojas *EMCDDA* vārdā, neatbild par iepriekš sniegtās informācijas iespējamu izmantošanu.

Fotoattēli: pexels.com.

© Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centrs, 2022 Reproducēšana ir atļauta, ja tiek norādīts avots.

Šī publikācija ir pieejama tikai elektroniskā formātā.

EMCDDA, Praça Europa 1, Cais do Sodré, 1249-289 Lisbon, Portugāle
Tāl.: (351) 211 21 02 00 | info@emcdda.europa.eu
emcdda.europa.eu | twitter.com/emcdda | facebook.com/emcdda
linkedin.com/company/emcdda | instagram.com/emcdda | youtube.com/emcddatube

**Eiropas Savienības
Publikāciju birojs**

Luksemburga: Eiropas
Savienības Publikāciju birojs,
2022
DOI:10.2810/804368
ISBN 978-92-9497-905-6
TD-07-22-427-LV-N